

Hestmakrell

Foto: Leif Nøttestad

Status og råd

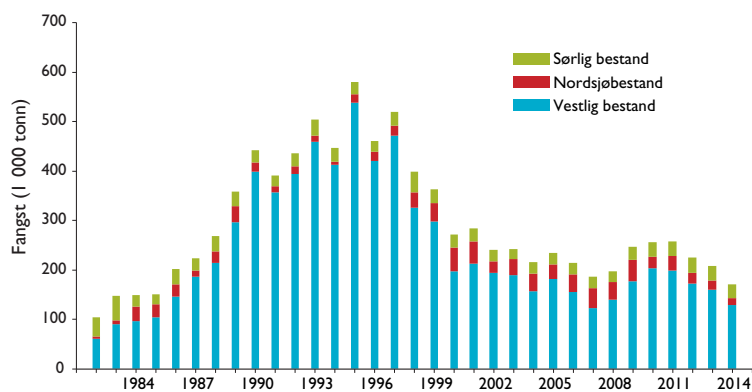
Kritisk- og føre-var-gytebestandsnivå er ikke definert for denne bestanden. Fiskedødeligheten (F) har vært lav i flere år, men har økt siden 2007 og har vært over føre-var-fiskedødelighet siden 2012. 2001-årsklassen er den siste sterke, og den ga gytebiomassen et løft fram til 2009. Siden er gytebestanden mer enn halvert. Rekrutteringen har vært lav siden 2004. EUs forvaltningsplan for vestlig hestmakrell er evaluert av ICES og vurdert til ikke å være i tråd med føre-var-tilnærmingen. Anbefalt kvote er derfor gitt i henhold til maksimalt langtidsutbytte (MSY). ICES gir råd basert på MSY-tilnærming, hvor fangstene i 2017 ikke skal overstige 69 186 tonn. ICES anbefaler en fiskedødelighet $F = 0,13$ for 2017.

Det norske fisket er i praksis ikke kvotebelagt og foregår vanligvis i oktober– desember og beskatter vestlig hestmakrell i den nordøstlige delen av Nordsjøen. Mengdeberegningen fra de internasjonale eggundersøkelsene på vestlig hestmakrell ga en gytebestand på 0,489 616 tonn i 2016, mot 1,85 millioner tonn i 2011. I 2013 var totalfangsten 164 000 tonn. Norges landinger var 9 560 tonn vestlig hestmakrell i 2015, mens norske fiskere fanget 11 163 tonn i 2016. Anbefalt totalkvote for 2017 er satt til mindre enn 69 186 tonn.

Fangst av umoden hestmakrell i oppvekstområder som Den engelske kanal og sør av Irland har økt foruroligende. 2001-årsklassen har vært usedvanlig godt representert i dette fisket siden 2002, trolig fordi fisket har vært intensivert i disse områdene og at det sannsynligvis er en relativt god årsklasse. Det er foreløpig ingen sterk rekruttering etter 2001-årsklassen, men det er muligens noe lysere utsikter med indikasjoner om ny god rekruttering som på sikt kan løfte gytebestanden fra et for tiden historisk lavt nivå.

Fiskeri

I 2016 var totalfangsten kun ca. 124 403 tonn, som er en av de laveste siden 1995, da den ble estimert til 511 000 tonn. Det norske fisket foregår i norsk sone i Norskehavet/Nordsjøen vanligvis i oktober– desember, og fangstene har variert mye de siste årene. I 2016 var den norske fangsten 11 163 tonn. Tidligere gikk det meste av de norske fangstene til mel og olje, men i senere år har hovedmengden blitt eksportert til konsummarkedet i Japan til gode priser. Andre store aktører i fisket er Nederland, Irland, Danmark og Spania. Det er stort sett bare Norge som fisker med snurpenot, vanlig redskap ellers er trål.

Rapportert total fangst av vestlig, sørlig og nordsjøbestand av hestmakrell.
Reported total catches of western, southern and North Sea horse mackerel.

Hestmakrell – *Trachurus trachurus* – Horse mackerel

Andre navn: Taggmakrell, hestemakrell

Gyteområde: Tre bestander, vestlig, sørlig og nordsjøbestanden, med ulike gyteområder: vest av De britiske øyer og Irland, utenfor Portugal og Spania og i sørlige del av Nordsjøen

Maks størrelse: 40 cm og 1,6 kg

Levetid: Opptil 40 år

Føde: Bunnedyr om vinteren, og plankton, yngel og liten brisling, sild og blekksprut om sommeren

Særtrekk: Hestmakrell har mange plateformede skjell langs sidelinjen, har pigger/tagger og har også en tydelig mørk flekk på gjellelokkets bakkant.

Nøkkeltall:

Det er ingen omforent kvote eller forvaltning av bestanden, og i norsk økonomisk sone er fisket nærmest fritt.

KVOTERÅD 2017: 69 186 tonn

KVOTERÅD 2016: 126 103 tonn

NORSK FANGSTVERDI 2016: 60 millioner kroner

NORSK EKSPORTVERDI 2016: 154 millioner kroner

Fakta om bestanden:

I Nordøst-Atlanten er hestmakrellen utbredt fra Afrika til ca. 66°N, inklusiv Middelhavet, Svartehavet og Skagerrak. I de europeiske fiskeområdene er det tre hestmakrellbestander som har fått navn etter gyteområdene sine. Den sørlige bestanden gyter utenfor Spania og Portugal, den vestlige gyter i Biscaya, vest av Irland og Storbritannia, og nordsjøbestanden gyter i sørlige Nordsjøen. Vestlig hestmakrell gyter stort sett i samme område og til samme tid som vestlig makrell. Etter gyting foretar den også en næringsvandring inn i Norskehavet og Nordsjøen tilsvarende makrellen. I motsetning til makrell i de samme farvannene, forvaltes hestmakrell som tre individuelle bestander. Fangstene fordeles på bestand i forhold til når og hvor fangstene er tatt.

Undersøkelser av hestmakrellens rognsekker har vist at det med dagens teknikk er umulig å finne ut hvor mange egg en hunnfisk gyter. Det ser nemlig ut til at hestmakrell kan justere eggproduksjonen i løpet av gytesesongen. Derfor er det heller ikke mulig å regne om eggproduksjonen til gytebestand med særlig stor nøyaktighet.